

misli, da so ga pokopali v katoliški kapelici, ko je protestantstvo že davno iztirano bilo iz dežele; kdor pregleda, kako je on pisal o katoliških rečeh, znamenito o svetnikih na Kranjskem česnih; Valvazorja ni v stanu dolžiti protestantstva. Vendar dobro bi bilo, da bi se dobilo posebno spričevanje zastran Valvazorjeve vere, in tisto se mi zdi, da bi se najhitreje dobilo iz smertnih bukev tiste fare, kjer je umerl, ali kjer je bil zakopan. Umerl pa je Valvazvor leta 1693 mesca septembra, kterege dneva se ne vé, v Kerškem mestu, in pokopan je bil v Medii (Gallenegg), kjer je pokopališe za Valvazorjevo rodovino z mašnim ustanovilo. Pervi kraj je v Leskovški fari na Dolenskem, drugi zdaj v Kolovraški, poprej pa v Moravški fari na Gorenskem.

Prosimo, naj bi se iskalo v smertnih bukvah v tistih farah, in naznanilo, kaj je zapisanega o Valvazorjevi smerti in njegovem pokopu. To ni za samo prazno vednost, ne samo za čast kranjske zemlje, ali za slavo verlega moža; saj je tudi za hvalo katoličanov na Kranjskem, da so imeli toliko učenega moža v svoji sredi. Potegniti se moramo za svoje!

Hicinger.

Slovenske narodne pripovedke.

O Kresniku.

1.

Že gospoda Davorin Terstenjak in Koloman Mulec sta v „Novicah“ nekoliko narodnih povest o Kresniku priobčila. Naj tudi meni je dovoljeno o tem basnoslovnem bitji povedati, kar sem slišal med slovenskim narodom.

Pohorci pravijo, da Kresnik je imel dosti krav, ktere je sam dovil. Mleko njegovih krav je tako dišalo, da je bela kača večkrat se v hlev skrila in jim izsisala mleko. Svoje krave je sam pasel najrajši po planinah. Enkrat zaspi, in pride tolovaj iz Velenj, pa mu vse krave ukrade. Kresnik jih je iskal, pa ni jih mogel najti. Ali imel je psa s čveterimi očmi. Tega pošlje po planinah. Res hitro zavoha kravice. Bile so zaperte v votlini silne gore. Psek beži domú h Kresniku, kateri je sedel v velikem gradu, in oznani svojemu gospodu, da je krave našel. Kresnik zleti kakor ptič čez planine in poterka na vrata. Al tolovaj, napol človek napol pa pozoj, mu jih ne izpusti, dokler ga Kresnik s strelo ne zakolje.

2.

O Kresniku znajo posebno dosto okoli Vurberga povedati. V vurberžkem gradu je Kresnik kraljeval dosti let. Posebno rad je kvartal, zato je enkrat šel h kačji kraljici v Babilon igrat. Pri kačji kraljici pa se ni smel nobeden pripogniti, če mu je kvarta z rok padla. Kakor hitro se je pripognil, mu je kačnjak odsekal glavo. Al Kresnik je bil čeden, in ni se pripognil, ampak njegov zvesti psek mu je kvarto pobral in v lapah podal. Kresnik je bil tako srečen, da je vsem mošnje izpraznil, potem se vsede na svoje zelenke (Eisenschimmel) in se skozi luft odpelje v Vurberg. Kačja kraljica pa izpusti vse kače za njim, da bi mu zlato vzele, al on z gromsko strelo vse postrelja. Samo ena, ktera je bila dolga, kakor je Drava, bi ga bila skoro pičila. Al Kresnik skoči v grad. Kača opase grad in ni pustila Kresnika iz grada. Kresnik ji glavo stolče z železnim kujem in jo verže v globoki studenec. Po povestih drugih jo je Kresnik živo v globočini studenca pripel za železno verigo, ktero je sto kovačev kovalo.

3.

Kresnik je imel brata Trota. Ž njim se je enkrat peljal na zlatih kolah na gostijo k babilonski kačji kraljici.

Ko se en čas peljeta, je začelo hudo germeti. Kačja kraljica pa ni Kresnika terpela, čeravno se mu je zmirom prilizovala. Pošlje tedaj kačo, ktera je kakor orel imela silne peroti. Naglo z megl zleti na njega, in ga hoče zaklati. Al Trot je s svojo zlato sekro ji glavo odsekal. Kača z repom v oblake mahne, in z oblakov se izlije neizmerna ploha na zemljo, tako da sta se Kresnik in Trot skoro potopila. Al zelenki so z bistrimi nogami dirjali kot blisk in so rešili svojega gospodarja iz povodnji.

4.

Enkrat je babilonska kačja kraljica poslala krivega Kresnika. Bil je vražji copernik. Kraljica mu reče: Dam ti pol kraljestva in še svojo zlato krono, če mi zakolješ Kresnika. Copernik zleti skozi luft do Vurberga, al Kresnikov pès hitro zavoha sovražnika. Kresnik pogleda skozi okno in iz Drave se kadí črna megla, iz megle pa gleda črni bik. Kresnik se tudi v bika spremeni, in mu gré v luft naproti. Z močnim čelom ruči v črnega bika, kateri premagan se v Dravo prekopicne. Po tem je začelo dežiti, kmetice so roke skozi okno držale, in kapala je sama zlata pšenica na zemljo.

5.

Kresnik se je enkrat zaljubil v lepo hčer kačje kraljice. Al ker ni vedil, kako bi prišel v kraljičino palačo, da bi ga ne spoznali, se je spremenil v palačnjaka. Pride na dvorišče, vse se mu smeja in ga za norca ima. Peljajo ga h kraljici, on pa žaljuje do polnoči. Ko pa kraljica spat odide, se je spremenil v lepega junaka in odpelje princezno.

6.

Največji neprijatelj Kresnikov je bil kačji kralj Babilon. Toti je Kresniku enkrat vse krave pokral in jih v velikem bregu skril. Kresnik vzeme silno boklačo (batino) in udari po pečini. Mahoma pride jezero hudih duhov iz globoke votline. Ko so ti duhi na svetlo stopili, se je začelo bliskati in germeti kakor na sodni dan. Al Kresnik je vedil, da so to sami vražji coperniki bili; zato je vse potolkel; saj so bili sami patoglavci, in hitro se je zvedrilo. Potem pa še zakolje kačjega kralja in dobi krave nazaj.

7.

Kačji kralj je enok hotel Kresniku kozla vkrasti, kateri je imel zlato brado. Kresnika ravno ni doma bilo, ampak na planini s svojim zvestim psom na lovu. Ko domú pride, hitro zgreši kozla. Zapreže svoje bistre štiri zelenke in ga ravno dojde pri morji. Z ostro topovo (tepačo, sekro) mu razkolje glavo in kozla vpreže v kočijo. Kadar se s kozlom domú pelja, je povsod, kjer sta se peljala, zemljo pohleven dežek namakal, in tisto leto je rastle sama zlata pšenica.

8.

Enok je Kresnika morski kralj povabil na gostijo. Vzel si je najlepšo Vilo, ktera mu je za doto prinesla devetsto in devet in devetdeset gradov. Iz vurberžkega grada je stopil v zlato barko, in za 30 dni je prišel k morskemu kralju. Tam so samo farezino pili. Kačja kraljica je zvedila, da ni Kresnika doma. Hitro zleti v vurberški grad, in mu odpelja lepo ženo Alenčico. Ko Kresnik domú pride, ne najde ljube žene. Hitro si zmisli, da mu jo je odpeljala kačja kraljica. Sedem mescov je imel iti do kačje kraljice. Ko do nje pride, se začne huda vojska. Kresnik je dosti vojšakov s sabo vzel. Kraljica kačja se je skrila v globoko gorsko votlino, v kateri je bila k pečini Kresnikova žena Alenčica priklenjena, in ktero je varovala gerda kačja pošast. Al Kresnik je bil močnejši in je kačjo pošast zakljal, in ljubo svojo Alenčico rešil. Fr. Pohorski.